

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: a Képes Világlap-pal együtt egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket fel vesz a kiadóhivatal.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. KOVÁCS JÓZSEF
ÜGYVÉD

SZERKESZTŐSÉG: Kossuth Lajos-utca 1193. szám
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája.

Október 6-án.

Írta: Mezey Lajos.

A fajunk léteért való örökös nagy küzdelemben, ha erőnk lankadni kezd, ha jövőnkbe vetett hitünk már-már a ködös kétségek zajgó tengerébe ful, pillantásunk vissza a multba, ott talál, bizony találja magyar vérvő sebére írt, vigasztalásképpen egy halvány reménysugárt!... Kinek ne volna halottja?... Százszor visszasírt kedves halottunk mindnyájunknak van, kinek, ha virágos sirhalmán kiönthetjük szívünk bánatát, megszűn az fájni s valami fölemelő, isteni érzés rezgi át és — nem nehéz az élet!...

Cyászoljunk és emlékezzünk. — Hisz halottak napja van... Nemzeti történetünk egyik legszomorubb, legborultabb napja... Szabadságunk szentesítő lobogója zsarnok kéz által szertepetett... Elvesztve minden: a hit és bizalom, a becsület és remény; minden, ami szent, féltett és drága volt... Hazátlan a magyar!... A világ legnagyobb urai tapodtak ezeréves törvénykönyvükön és ásták számunkra az emésztő sirt... A győző pedig szégyentől égve, megtorlást esküdött, s Latour halála és a bécsi forradalom évfordulóját szemelte ki a bosszu napjával... S amit eszelő aggyal elhatározott, — beteljesedett... És azóta a vértanuk seregében tizenhárommal több kéri az Atyát, hogy áldja és segítse sokat hányódott árva nemzetét s azóta «Arad — a magyar Golgota!»

De nem! nem haltak ők meg, mert él, az idők végtelenségéig élni fog az eszme, melyre vértanuhaláluk pecsétjét nyomák, melyet minden igaz magyar lelke mélyén ápolva őriz: — a független Magyarország gondolata!

S ha ez az eszme örökségképpen nemzedékről-nemzedékre száll, akkor október 6-ika nemcsak dicsőült mátyrjaink gyászos napja lesz, hanem másrésről nemzeti öntudatunk feltámadásának örömmünnepe is!

Akkor pedig akármilyen viharok jöjjenek, akármily zivatarok zugjanak rajtunk keresztül, akármily erővel sodorva tova sok mindent, a magyar gránittömegképpen fog megállni a farkok harcában, sőt köréje fogja sodorni az áradat az önként is oda csoportosuló, gyöngébb összetartású, újabb elemeket s amiért az a tizenhárom gigászi hős

eldobta magától a földi boldogság legkedvesebbjét, a családi tűzhely csendes nyugalomát, el az életet, akkor a tündéri álom valóra vál! Nagy, hatalmas, szabad lesz újra a magyar s mint hajdan, ismét «magyar tenger vizébe fut le, észak, kelet, dél hulló csillaga!»...

Am úgy legyen! És én hiszem, hogy úgy lesz, csak minél sürűbben szálljon lelkünk a messze multba vissza, mert a mult emlékeiből tanuljuk rajongóan szeretni a hazát!...

Cyászoljunk és emlékezzünk!...

Városok olcsó élelmezése.

(V. L.) Már nem is panaszkodunk azon, hogy milyen elviselhetetlen a drágaság, mert már apatikus közönybe fulladunk az árak folytonos emelkedése láttán és még inkább azon a tehetlenségen, melylyel a növekvő drágasággal szemben viseltetünk. Végre egy terv! Ugy látszik, mintha mentő idea lenne. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter a minap egy hozzáforduló újságíró előtt terveiről, szándékairól a földművelésügyi miniszteriam tárcája némely területéről nyilatkozott és szólt az előkészítés alatt álló jelentősebb ügyekről is. Ebben az országos érdeklődésre számítható miniszteri nyilatkozatban megcsendül ezer és ezer kis egzisztencia aggodalma, vágya és mintha a remény sugara is felesillanna. A miniszter ugyanis számba veszi a fixfizetésből élő tisztviselők és az önálló keresettel bíró kisiparosok és kiskereskedők mai nehéz helyzetét, az élet drágaságának elviselhetetlen voltát és mivel leginkább a városokban lakók érzik ezt, itt akar mélyre ható intézkedéssel segíteni.

A segítség módja reális és ügyes. A helyi fogyasztás céljaira akar állami segítséggel a városokban nagyobb zöldségtermelő telepeket létesíteni és egyúttal a kertgazdaságra ismereteinek terjesztésére munkásképző iskolákat állítani. A piaci drágaság a termelési rendszer mai állása mellett nem enyhíthető. Valóban sürgősen szükségünk van arra, hogy áttérjünk a szántóföldi kertgazdaságra, mely olyan egészen újnak hangzik, hogy olvastára hirtelen megállunk: mit akar ez a jó ember a szántóföldi kertgazdaság emlegetésével? Semmivel sem többet, mintha a bolgár kertészetet emlegetnénk. Mikor azt látjuk, hogy egy bolgár paraszt minden

szivfájdalom nélkül képes százhatvan— kétszáz korona földhaszonbért holdanként fizetni és mégis egy nyáron át, termelve salátát, hagymát, zöldséget, főzelékféléket, ugorkát, — nemcsak hogy a földarendát könnyedén fizetni, hanem őszre kelvén az idő, felszedvén a bolgár káposztáját is, bő nadrágjával elmasiroz bolgár hazájába és bizony jó esomó pénzt is visz haza.

Mikor ilyesmit látunk, lehetetlen, hogy ne kívánjuk a szántóföldi kertgazdaság terjedését, annál inkább, mert nem jön mindazonáltal hozzánk elég bolgár, aki egymással konkurálna és ezek a ravasz keleti emberek úgy helyezkednek el az országban, hogy egymással versenyeznők ne kelljen és így a piacon majdnem maguk uralkodnak, a mellett dacára intenzív termelésüknek, a keresletet kielégíteni nem tudják.

Azt szoktuk mondani, hogy a magyar kertkultúrára megtanítani és még inkább vele a pepecselő munkát megkedveltetni, nem bírjuk. A tapasztalat mást bizonyít. A Balaton mentén létesült, hogy úgy mondjuk, magyar bolgár kertészet fényes példája annak, miként simul a magyar az új korszellemhez és hogyan, mily serényen tanul el új gazdasági fogásokat. Somogy déli partján, talán éppen Koppány magyar vezér ősei, kóstoltak bele a bolgár kertészetbe és mivel a Balaton mentén kitűnő értékesítési piacok vannak, daliás somogyi atyánkfia oly serényen rendezte be az öntöző művet, használja a locsolót, a kis kapát, a gereblyét, hogy öröm nézni. És hogy nemcsak a bolgárok tündérkezén adja ki a szűz magyar föld az ő megcsodálandó szép piros paradicsomalmáját, hogy Mautner diadaláról hallgassunk, — ezt leginkább a Balaton parti magyar bolgárok telepeinek megsemlélése után láttuk. Minden krajcár jövedelmet ki vett volna számba, a bevallás «lélekre» ment, — de így is mondhatjuk, hogy kataszteri holdanként a síofoki magyarok bolgárkertészkedése annyit jövedelmezett, hogy ezzel legfeljebb a kolozsvári állami gyógynövény kísérleti telep versenyezhet. Hogy a balatonmenti népélelmezésre valami áldásosan hatott volna a terv, ez egy kicsit merész állítás volna. De mihelyt lesz a Balaton mentén kellő szántóföldi kertgazdasági kultúra, és a fogyasztás kevesebb lesz, mint a termelés akkor majd kialakulnak helyesen az árak.

Ugyanezt mondhatjuk közéletünk javítására nézve általában. Minden attól függ, hogy a földmivelésügyi miniszter mértékben fog impulzust adni a szántóföldi kertészkedés megkedvelésére és hány mintatelep létesül az országban. Mert azt már látjuk, hogy a magyar minden rentábilis dolog után nagy kedvvel nyul. És semmi kétségünk abban, hogy a szántóföldi konyhakertészet menni fog, ha erre buzdító kormányintézkedések tételnek és ilyen mintatelepek, munkásképzéssel kapcsolatosan létesülnek.

Talán nem politika, ha ezért a közgazdasági vállalkozásáért leginkább a gondba borult, konyhapénzükkal kijönni nem tudó háziasszonyok nevében üdvözljük a kezdeményező minisztert!

Az A. M. K. E. megalakulása.

Az elmúlt vasárnap reggelén, folyó hó 29-én Szolnok város lobogódiszt öltött s az utcán járó-kelők arcán észlelhető volt az ünnepélyes hangulat, melynek hatása alatt a város és Jásznagykunszolnok vármegye intelligenciája a vármegye székház dísztermében, az Alföldi Magyar Közművelődési Egylet alakuló közgyűlésére egybegyűlt.

Az alakuló közgyűlésről a következőket jelentjük:

A Zichy János gróf kultuszminiszter és Tisza István gróf elnöke alatt Budapest székhellyel és tizenkét vármegye területére kiterjedő hatáskörrel országos érdeklődés mellett nemrégiben megalakult A. M. K. E.-nek legújabb osztályát dr. Horthy Szabolcs főispán szervezte. Az alakuló közgyűlésre a kultuszminiszter és a kulturaközpont képviselőiben Herczeg Ferenc, a kiváló író érkezett Szolnokra. Kiséretében voltak Bayer Béláné, a hölgybizottság alelnöke, Mandics Ede dr. alelnök, Vikár Béla, az Akadémia tagja, Debreczeni Lajos ügyész és Gönczy Béla központi titkár. A központ kiküldöttjeit a vármegye alispánja és a város polgármestere fogadta és kísérte be lobogódiszt öltött házsorok között a vármegyeházára. Az alakuló közgyűlést az egészségi állapota miatt akadályozva volt főispán helyett, Küry Albert dr. alispán, hatóságos meleg hazafias érzésű beszéddel nyitotta meg. A kultuszminiszter és az egyesületi központ nevében azután Herczeg Ferenc vázolta az alakulás célját és szükségességét ünnepi beszédében. Herczeg Ferenc értékes és nagyhatású beszédében többek között a nemzeti kérdésre is kitért és erről a következőket mondta:

Negyedik Béla királyunk szerzeteseket küldött a Volga mellé, hogy keressék fel testvéreinket. Nemrégiben újra elindultunk, hogy testvéreket keressünk, de nem a Volga mellett, hanem a nemzetiségek között. Nem tartozom azok közé, akik a nemzetiségi politika csődjéről szeretnek beszélni. Értünk már el sok eredményt a nemzetiségek között; csak a szászokra, ruténekre és az erdélyi románokra utalok és azt el kell ismerni, hogy egyes nemzetiségi városok megmagyarosításában sokat nyertünk. Csődről tehát nem lehet szó, még akkor sem, ha be is látjuk, hogy az iskolában történő hirtelen magyarosítás többnyire csődöt mondott. Vissza kell azonban menni oda, ahova IV. Béla ment. El kell küldeni a nemzeti eszme apostolait, hogy keressenek testvéreket. El kell mennünk oda,

ahol a magyarok élnek, a Duna és Tisza tájára. Ti alföldi magyarok vagytok. Árpád vezér utódai. Itt idegen invázió nem tudott erőt venni. Ma megint katonára van szükség, hozzátok fordulunk! Az alföld népe volt a világ legjobb, legdaliásabb katonája, de most nem karddal kell fegyverkezni, hanem a kultúra fegyvereivel. Ma tudjuk, hogy a nemzetiségi kérdés nem Turócszentmártonban és Ujvidéken, hanem az alföldön, Szolnokon vár kifejtésre. Ha itt erős a magyar, akkor csendesek a nemzetiségi végek, de ha pártokra szakadunk, fellobbannak a nemzetiségi tüzek.

Herczeg Ferenc beszédét így fejezte be: Az elnök és a budapesti központ nevében hazafiasan köszöntöm a megalakult osztályt, a város és a vármegye vezetőférfiit, különösen pedig a hölgybizottságot. Az első honfoglalást a férfiak végezték, de büszkéek vagyunk arra, hogy ezt a másodikat, a kulturális honfoglalást a magyar nők értelmessége és a hazaszeretete fogja mellettünk kivívni.

A szép beszéd után egyhangú lelkesedéssel határozta el a megalakulást, mire dr. Küry alispán a határozatot kimondotta és mindjárt meg is választották a helybeli bizottság tisztikarát, az igazgatóságot, a szakosztályok vezetőit és a hölgybizottság tagjait. Az alosztály központi vezetőségében elnök lett Horthy Szabolcs dr. Jász-Nagykun-Szolnokmegye főispánja, társelnökök: Küry Albert dr. alispán, Lippich Gusztáv ny. főispán, Szapáry György gróf nagybirtokos, Szikszay István dr. kir. törvényszéki elnök, alelnökök: Nemes János gróf nagybirtokos, Harsányi Gyula dr. polgármester, Gorove László dr. nagybirtokos, Kohner Adolf dr. udv. tan. nagybirtokos, Magyar-Kossa Géza dr. cs. és kir. kamarás, titkár: Udvardy Miklós főispáni titkár. Az alakulás alkalmából táviratilag üdvözölték József kir. herceg védnököt, Zichy János gróf, Tisza István gróf és Windischgrätz Lajos herceg központi elnököket.

A gyűlés után a vendégek, a város és vidék intelligenciája a főispáni termekbe vonultak, hogy részvétüket fejezzék ki az előző napi baleset alkalmából dr. Horthy Szabolcs főispánnak, ki bár felkötött karral, de kedélyes hangulattal fogadta s dejeuner-re szívesen látta vendégeit.

A vendégek ezután megtekintették a festőművészek telepén rendezett kiállítást és a déli gyorsvonattal visszautaztak a fővárosba.

Tűzoltó-nap.

Magyarország tűzoltói október 12-13. napjain az egész országban gyűjtést rendeznek a magyar Tűzoltó-Otthon létesítésére. Céljuk ezzel, hogy az elagott, a szerencsétlenül járt tűzoltókat, valamint ezeknek nyomorba jutott családtagjait biztos menhelyen elhelyezzék, hol a nyomorral nem küzdve, a biztos megélhetést biztosítsák azoknak, kik az egész életüket arra szentelték, hogy éjjel-nappal, viharban-melegben embertársaik segítségére siessenek.

Van-e nemesebb hivatása bármely osztálynak, mint a tűzoltóságnak? Lehetetlen mást felelni, hogy nincs.

Saját önfeláldozásából megy neki a vésznek, küzd a borzasztó elemmel, nem törődve azzal, hogy talán az életét is kockáztatja.

A katona parancsszóra megy a biztos halálba, — a tűzoltó minden parancsszó nélkül rohan fel a létrán azzal a hittel, hogy

megmenti embertársa épületét. A katona hazájáért harcol, — a tűzoltó egyesek javaiért, anélkül, hogy abból hasznos, vagy bármi féle előny származhatnék reá. Ha vége a harcnak, a bátor katonát kitüntetik, a szegény tűzoltó pedig égett sebekkel fekszik a kórházban, nem gondol rá senki, csak a jó Isten.

Ha nyomorék marad? Elbocsájtják, adnak neki egy kis végkielégítést, hogy éljen meg belőle, ha tud. Van neki családja, keresni nem tud, mert nyomorék. Beköszönt az inség. Hogy fentartsa magát és családját, kénytelen elmenni koldulni az, ki egykor áldozata lett hivatásának és embertársai vagyónának megmentésén fáradozva, keresetképtelen lett.

A társadalom nem nézheti összetett kezekkel ilyen derék emberek nyomorát. A társadalomnak kell megmozdulni, hogy ezen a bajon segítve legyen.

Az ország legtöbb városában és községében önkéntes, fizetés nélküli tűzoltók vannak, kik saját jószántukból vállalkoznak nehéz hivatásukra és a legnagyobb ambícióval teljesítik kötelességüket. A vidéki tűzoltók javarésze iparos ember, ki a napi munka mellől megy a vésszel küzdeni. Mi lesz az ilyen tűzoltóval és családjával, ha szerencsétlenül jár? Dolgozni többé nem képes, vagyona nincs, tehát ki van téve a legnagyobb nyomornak.

A tűzoltó-otthon létesítése tehát a társadalomnak legfőbb kötelessége. Mentünk meg derék tűzoltóinkat a nyomortól, ne engedjük, hogy az utcán, mint koldusoknak, adjunk alamizsnát.

Kunszentmártonban is október hó 12-14. napján lesz a tűzoltó-nap. Az utcán perselyek lesznek felállítva, vasárnap este pedig nagy kabarette előadás lesz a Körös Szállodában.

Hisszük, hogy közönségünk áldozni fog az Otthonra, senki sem megy el a persely előtt, hogy abba egy pár fillért bele ne dobjon.

Ne legyen senki Kunszentmártonban, ki fillérével hozzá ne járuljon a Tűzoltó-Otthon felépítéséhez.

Az október 13-án, a Körös Szállóban tartandó kabarett-estély programja:

1. „Halálos kinok között.“ Vigjáték egy felvonásban, írta Deréki Antal. Személyek: Soós Péter birtokos Sárogy Nándor. Soós Gábor jogász Belezny Ferenc. Lila nővére Huszár Erzsike. Gerő Ödön jogász Pásztor Szilveszter. Görgő Titusz színigazgató Habranyi János. Pista szolga Vereb István.

2. „Ha majd egyszer a síromon.“ Népdal. Szövegét írta Aldor Miklós, a zenéjét szerzte Sas Náci. Énekli Pásztor Szilveszter.

3. „Az ezüst fátyol legendája.“ Költemény. Írta Várady Antal. Szavalja: Józsa Margitka.

4. „Bim-bam, bim-bam Kukutyimban“ Kuplé. Írta Lovász Károly, zenéjét szerzte Nádor Mihály. Énekli Sárogy Nándor.

5. „Az első szerelmes levél.“ Monolog. Írta Thewrewk Á. Előadja Szántó Mariska.

6. „Messze-messze Csikországbán...“ Népdal. Énekli Pásztor Szilveszter.

7. „A törvény.“ Írta Hervay Frigyes. Előadja Sipos János.

Kabarett után tánc virradtig. Éjfélkor világposta. A legtöbb levelezőlapot nyerő hölgy egy értékes dísz tárgyat kap.

A meghívókat hétfőn bocsájtják ki. A kik meghívót tévedésből nem kapnak, forduljanak Dóka Bertalanhoz, a tűzoltótestület titkárához.

Október 1-ével lapunkra új előfizetést nyitunk. Programunk: mint eddig, ezután is az, hogy községünk és az egész Tiszazug érdekeit önzetlenül szolgáljuk. Munkálkodunk azon, hogy lapunk előfizetőinek és olvasóinak bizalmát, melyet magunknak megszereztünk, a jövőben még jobban kiemelhessük. Főcélunk a jövőben is tartalmas és változatos lappal megjeleni. — Vidéki előfizetőink részére lapunk mai számához posta-utalványt mellékelünk és kérjük azoknak szíves visszaküldését, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen. — **A szerkesztőség és kiadóhivatal.**

Hirek.

Kunszentmárton, október 6.

Királyunk nevenapja. Öfelsége I. Ferenc József királyunk nevenapja alkalmából folyó hó 4-én, pénteken délelőtt 9 órakor istentisztelet volt a róm. kath. templomban, melyet Dósa József plebános végzett. Az istentiszteleten a hatóságok, testületek és az iskolák tanulói résztvettek. A község középületein nemzeti zászló lengett.

Községi közgyűlés. Kunszentmárton község képviselőtestülete f. hó 3-án szerdán délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgya a Papp Zoltán lemondásával megüresedett adóügyi őrnöki állás betöltése volt. A közgyűlésen dr. Nagy Ottó főszolgabíró elnökölt. Az őrnöki állásra hárman pályáztak. A közgyűlés Parcsami Béla felső kereskedelmi iskolai tanulót választotta meg egyhangulag az őrnöki állásra, ki az esküt, azonnal letette. Parcsami Béla szemlélszünk fia és már másfél év óta működik adóhivatalunknál főnöke legnagyobb meglepedésére.

Vármegyei közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósági bizottsága folyó hó 21-én, d. e. 10 órakor Szolnokon, a vármegyeház nagytermében tartja őszi rendes közgyűlését.

Sztrájk az ipariskolában. Kiűtött a sztrájk az iparos-tanonc iskolában. Nem a tanulók unták meg a tanulást, hanem a tanítók szüntették be a tanítást, lévén a tanítási díj évi 100 korona. Enniért igazán nem érdemes tanítani, vagy jól tanítani. Az ipariskolai tanítók már többször kérvényezték a képviselőtestülethez, hogy fizetésüket javítsa, azonban a képviselőtestület ridegen elzárkózott a kérelem elől azon indokolással, hogy aki tanító, hát tanítson, azért van a világon. Most kiűtött a sztrájk a tanítók között. Mig az előjáróság feje abban föl, hogy hogyan segítsen ezen a bajon, a tanoncok pedig naponként eljárnak Szent Antalhoz imádkozni, hogy ez a sztrájk örökké tartson, mert szép dolog a tudomány, azért mégis jobb a napot lopni.

Társulati közgyűlés. A Mezőtur — mesterszállási ármentesítő és belvizszab. társulat folyó október hó 8-án d. e. 10 órakor Mezőtúron, a székházban tartja rendes őszi közgyűlését. Ezt választmányi ülés előzi meg. A közgyűlés tárgysorozatán szerepel az 1913 évi költségeloirányzat megállapítása. A tervezet szerint a bevétel 326150 K 04 fillérben, a kiadás 225820 K 40 fillérben van előirányozva. Több fontos tárgyat is el fog intézni a közgyűlés.

Gondnoksági ülés. Az áll. elemi népiskolai gondnokság folyó hó 9-én, szerdán d. u. 4 órakor, a központi iskola tanácskozótermében tartja rendes havi ülését.

Szüret. Vége a szüretnek. A legtöbb szőlősgazda már itthon van. Mindenki szomorú. A termés bizony elenyésző csekély. Egy kat. hold a legtöbb helyen alig adott két hektó mustot. És milyent adott? Nem lehet meginni, olyan savanyu. Nem is volt vig szüret az idén, pedig az idő is kiderült és a nap meleg sugaraival próbálta felélni a szomorú kedélyeket. Mind hiába! A Korhány is nagyon csendes volt. Egy kis mozgalom csak a hegybíró választásnál volt, melyen a szőlőbirtokosok teljes számban jelentek meg. Ifj. Szabó Imre, kinek a hegy annyi hálával tartozik, lemondott tisztéről és kérte az egybegyűlteket, hogy más embert tegyenek meg hegybíróknak. A gyűlés azonban felkiáltással újra ifj. Szabó Imrét választotta meg hegybíróknak és neki köszönetet szavazott eddigi kiváló működéséért.

Kiállítás Szentesen. A Háziipari Országos Szövetség folyó hó közepe táján Szentesen háziipari kiállítást rendez.

Eljegyzések. Klein Sándor cibakházi nagyvendéglős eljegyezte Komlós Olgát Szolnokról. — Rosenberg Emmuskát eljegyezte Löbl Elek. — Romhányi Gáspár mesterszállási kovácmester eljegyezte Majzik Viktóriát.

A tiszakürti nagyvendéglő felszentelése a folyó hó 13-án, vasárnap lesz, nagy ünnepség keretében. Kovács Sándor, a nagyvendéglő bérloje ez alkalommal 300 terítékű bankettet rendez. Az épület már teljesen készen van, csak még tetőzete, az Eternit nem érkezett meg, hanem ideiglenesen kátránypapírossal van bevonva.

Esküvők. Kocsis István folyó hó 6-án, délután 5 órakor esküszik örök hűséget a kunszentmártoni róm. kath. templomban Benke Etelkának. — Kiss Kálmán pedig folyó hó 12-én, szombaton délután veteti oltár elé a kunszentmártoni róm. kath. templomban Gyalay Polikát.

Tanfelügyelőnk jelentése. Vármegyénk kir. tanfelügyelője, Rhédei János, a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén tett jelentést vármegyénk népoktatási viszonyáról. A jelentésből kivonatolnadjuk a következőket: Az analfabéta oktatásnak a vármegye egész területén való mielőbbi megkezdése érdekében a szükséges intézkedéseket megtette. Cibakháza községben a kiseddóvás államosítása ügyében a képviselőtestülettel tárgyalást folytatott. A tiszakürti református elemi iskola községi jellegű lett. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a férjezett állami elemi iskolai tanítónők lakáspénzpótló államsegélyét utalványozta, mi az érdekelt körökben nagy megnyugvást és örömet szült.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter azon államsegélyes községi és hitfelekezeti elemi iskolai tanítók részére, kiknek évi fizetése 1000 korona, egyenként 150, azon államsegélyes tanítóknak, kiknek évi 1100 kor., továbbá azon községi és hitfelekezeti tanítók részére, kik fizetéskiegészítő államsegélyt nem élveznek s kiknek fizetése az 1000 koronát meg nem haladja, 100 korona egyszer s mindenkorra szóló államsegélyt utalványozott, illetőleg fog utalványozni. Ez a segély azért szól egyszer s mindenkorra, mert a tanítói fizetések emelése az 1912. évi január hó 1-től remélhetőleg meg fog történni.

A moziban ma két előadás lesz. Délután 4 órakor este 6 és 8 órakor teljes műsoru előadás. Bemutatva lesznek az előadásokon: Kapros ur szórakoztat, komikus. A tenger mélye, látványos. A házmesterek királya, komikus. A tojásból fiók lesz, természetes. A lelki gyötrelmek, két részben, dráma. Duci bácsi jó üzletember, humoros. Pali visszatér, komikus.

Lopás a szüreten. Bizony édes kevés termelt az idén minden gyümölcsből. Alma alig van, körte semmi, szőlő nagyon kevés. Ami megmaradt, azt meg ellopkodják. Szomoruan tapasztalta ezt Kovács Kálmán közgyám a szeptember 30-iki szüreten. Bora kevés lett, abban bizakodott, hogy az alma majd pótolni fogja a mustot és helyreüti a mérleget. Az első napi munka után fáradtan tért nyugvóra; számíthatva, hogy minden liter bor 5 koronában lesz. Reggel, mikor felébredt, a kapás ujságolja, hogy az éjjel minden almáját ellopták. A gazda szomoruan csóválta a fejét:

— Jól van András, ha már bor nincs, hát alma se legyen.

Nem is tett feljelentést a csendőrségnél.

Birtokváltozások. A kunszentmártoni kir. járásbíróság telekkönyvi osztályánál az elmúlt héten a következő birtokváltozások jegyeztettek be: Herceg György megvette Herceg Pál és József beltelkét 1600 koronáért. Özv. Szírom Ferencné megvette Kis Kálmánné Balla Etel földjét 3540 koronáért. Zubó Márton és neje megvették Szivos András és neje beltelkét 1200 koronáért. Hegedüs György és neje megvették S. Tóth Mihály és neje beltelkét 280 koronáért. Kovács István megvette Kis Kálmán beltelkét 5600 koronáért. Kovács Lőrinc és neje megvették Szabó Pálné földjét 2600 koronáért. Varga István és neje megvették Pásztor Mátyás, Pásztor József és neje földjét 6000 koronáért. Fazekas Máté megvette B. Tóth András beltelkét 1700 koronáért.

A Dörgő kabátja. Dörgő György ur ismert tiszazugi polgár Budapestre került. Egy kis „kijárni” való dolga akadt ott. A kijárás dolgában természetesen felfereste a kerület országgyűlési képviselőjét. A nagyságos ur szívesen fogadta Dörgőt, mert befolyásos, „nagy száju” választó. Görbe estét is rendez Dörgő részére, akinek egy darabig nagyon tetszik a dolog. Egyik kávéházban azonban eltűnik a Dörgő kedve. Izeg-mozog a széken s folytonosan ugyan azon helyre tekinget.

— Mi baj Dörgő uram? — kérdi a képviselő. Miért nézeget folyton arra a fogasra?

— A kabátomat nézegetem, nagyságos uram — mondja Dörgő. Nem szeretném, ha odább állna vele valaki.

— Sose törődjön vele, mondja a képviselő. Mulasson Dörgő bácsi. Nem bántja azt a kabátot senki. Az enyém is ott van.

— De bizony nincsen, feleli Dörgő. Van már egy fertály órája, hogy elvitte egy hóka képű legény. Azt hittem, hogy csak tréfál, de már — úgy látszik — komoly a dolog.

Kivonat az anyakönyvből. Kunszentmártonban 1912 szeptember 28-tól október 5-ig **születtek:** Kómár Ilona, Kovács Demeter, F. Szabó Mária, Lados Mária, Csik Mária, Talmácsi Ferenc, Löwy Sándor, Korpónai Mária, Kovács Mária Viktória. — **Házasságot kötött:** Antal Flórián és Kovács Etelka. — **Elhaltak:** H. Hegedüs Károly Kálmán 1 hónapos, Kovács Demeter 10 óras, Kovács János 82 éves, Gulyás Rozália 2 hónapos, Ftacsék József 52 éves, K. Tóth Anna 7 óras, Földi Katalin Tóth Ábelné 56 éves, Balla József 59 éves, Pásztor Anna özv. Szántai-Lukácsné 79 éves.

— **Automobilszerencsétlenség** történt tegnap délután a Kunszentmártoni műton. Ifj. Bagi Sándor tiszta lakos kocsijával, a melyen nyolcan ültek, a község felé hajtott. — A mellette elrohanó Östreichner Nándor szolnoki lakos automobilja a kocsit felborította. A kocsit összetört, a bennülőknél az ijedségen kívül más bajuk nem történt.

Csendélet a községben.

A mulatás vége.

Örökös volt a civakodás Tacsik József 52 éves napszámos és a családja között. Tacsik folyton ivott, minden keresetét a torkára kötötte, mi miatt hadilábon állott családjával. Az elmúlt vasárnap délután is részegen tért haza, kizavarta a házból feleségét és leányát, aki cseléd s csak ünnepelni volt odahaza. A leány szolgálati helyére, az asszony pedig a vejéhez, Kone Istvánhoz menekült a részeg ember elől. Hajnalban Tacsikné hazatért. Félve nyitott be a kapun, hogy milyen állapotban, nem-e még mindig részegen találja az urát.

De nagy meglepetés érte. Tacsik ott lógott a gerendán, felakasztotta magát.

Ijedten szaladt vissza a vejéhez és leányához, akik a kötelet elvágták és leemelték Tacsik holttestét.

Bepálinkáztatott kis lány.

Nagy István a községi téglagyárban mint előmunkás van alkalmazásban. A felesége kiment kukoricát törni és egyetlen kis leányukat, — aki szivbajos volt, — az ura gondjaira bízta. Hétfőn Nagy pálinkát ivott és nyolc éves kis lányának is adott belőle kostolót. Izlett neki a pálinka s jócskán fogyasztott belőle, úgy, hogy egészen elkabult. Reggelre halva találták meg ágyában.

Öngyilkossági kísérlet.

Kedden reggel, a tejhordó asszony benyitott az állami elemi iskolában lakó egyik szolga lakásába, és a konyhában sirdogáló gyerekektől megkérdezte, hogy mi a bajuk, miért sirnak.

A gyerekek elmondották, hogy édes apjuk nincs idehaza, édes anyjuk S. Tóth Erzsébet pedig azzal ment ki a kamrába, hogy felakasztja magát.

A tejes asszony kiment a kamrába és amikor meglátta a kapálódzó asszonyt, lármát csapott, mire lejött a lakásból Schöber igazgató és gyorsan elvágta a már-már eltorzuló arcú asszony kötelét.

Az asszony nem akarja megmondani, hogy miért akart az élettől megválni.

Hány állatfaj van a világon?

Erre a kérdésre nem egykönnyen lehet a választ megadni, egyrészt azért, mert még nem ismerik az összes állatformákat, másrészt pedig azért, mert a zoológusok közt csaknem nézeteltérések merülnek fel a fajok megállapítására vonatkozólag. Mióta az állattant, mint külön tudományágat elismerték, a fajok száma nagyon megsaporodott.

Linné a Sisetma naturae című híres művének 1758-ban megjelent tizedik kiadásában még csak 4236 fajt említ. Ennek a számnak a legnagyobb része a rovarokra esett, amelyekből Linné 1536 fajtát ismert, azután következtek a puhányok 674, a madarak 444, a halak 414, az emlősök 183, a hüllők és kétélűek 181, fajtával. Ma mindenki csodálatosnak találja, hogy Linné csak 11 szivacsfajt és 14 féregfajt ismert. Kevésbé meglepő, hogy az őssallatok csak 28 fajtával voltak kép-

viselve, mert a göröcsövi vizsgálat akkor még nagyon el volt maradva. Száz évvel később Agassiz és Bronn már 129.590 állatfajt ismertek.

A rovarok száma 90.000-re, a gerinceseké 18.660-ra, a puhányoké 11.600-ra emelkedett. Az őssallatok fajtáinak a száma 28-ról 1510-re szaporodott. Ludwig 1886-ban 273.220 állatfajtát számlált, melyből kerek 200.000 jutott a rovarokra. Ezután a puhányok következnek 21.320; a madarak 10.000, a halak 9000 fajtával. Linné 41 féregfajtájával szemben Ludwig már 6300-at számlál. A szivacsfajták száma 600, az őssallatoké 4130-ra emelkedett. Legújabb Pran tanár indított vizsgálódást és a legújabb adatok alapján az állatfajták számát 522.400-ig fejlesztette. A rovarfajták száma a legújabb megállapodás szerint 306.000, a puhányoké 61.000, a madaraké 13.000, a pókféléké 16.000, az emlősállatoké 3.500, a kétélűeké 14.400, a különböző tömegfajtáké közel 30.000, a szivacsféléké 2800 és az őssallatoké 8000.

Dr. Jósza Gyula ügyvédnek egy darab 6 lóerős Schlick-féle

gőzkazánja és cséplő-szekerénye, felszereléssel

eladó. A garnitur most megtekinthető Benke György tanyáján Mesterszálláson.

Első minőségű **falitéglát**

és

fedélcserepet

napi áron szállít bármily mennyiségben

Kunszentmártoni Községi Téglagyár.

Ferenczy József.

Üzlet áthelyezés.

Tisztelettel hozom tudomására a nagyérdemű közönségnek, hogy

cipész-üzletemet,

mely hosszú ideig az Ipartestület bérházában volt elhelyezve, folyó év szeptember hó 1-től

Bethlen-utca 1108. sz. alá

(saját ház) Zsárta Mihály szomszédságában helyeztem át. — Minden szakmában vágó munkákat, úgy mint eddig, ezután is kifogástalan kivitelben és jutányos árban állítok elő. Személyes, vagy levélbeli megbízásokra bárkinek is készséggel rendelkezésre állok. — **Raktárban nagy választék férfi, női és gyermek cipőkben. Javításokat mérsékelt ár mellett vállalok.**

Köszönöm a nagyközönség eddigi szives pártfogását s kérem azt jövőben is.

Tisztelettel

GAÁL ISTVÁN, cipész.

Uj hentesüzlet.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy helyben, a Mátyás király-utcában, Cseuz Antal szijgyártó házában a **folyó hó elején**

mészáros és hentes-üzletet nyitottam.

Zsir, szalonna, virsli, pácolt- és magyarsonka, mindenféle hideg felvágottak mindenkor a legjobb minőségben és legjutányosabban lesznek beszerezhetőek.

A nagyérdemű közönségnek irántam a multban megnyilvánult pártfogását kérem a jövőben is, tisztelettel

GYENES KÁROLY

hentes és mészáros.

Báli és lakodalmi meghívókat, névjegyeket, eljegyzési értesítéseket, mindenféle ipari és kereskedelmi nyomtatványokat a legolcsóbban készít **Wolf Dezső** könyvnyomdája Kunszentmárton, a gőzfürdővel szemben.

Milliók használják

Köhögés

rekedtség, hurut, elnyálkásodás és számarköhögés ellen a

KAISER-féle

Mell-karamellákat

a Három fenyő védjeggyel.

6100 köszönő- és hálalevél magánosoktól és orvosoktól.

A legkülönlegesebb, legízletesebb bonbonok.

Csomagonként 20 és 40 fillér.

Dobozonként 60 fillérért kapható:

Lukács Andor

gyógyszertárban, p actér.

A Ferencz József tudomány-egyetem bőrgyógyászati osztályán Prof. Marschalkó igazgató utasítására, kizárólag a Kolozsvári Heinrich-féle gyógyszerzappanokat rendelik. Világhírű **Kolozsvári Kátrány-szappan, Izzadás ellen** Kolozsvári Chrom-szappan különlegességek: (teljesen kiszorította a külföldi gyártmányokat) Szeplő, májfolt stb. arctisztatlanság ellen Hajhullás ellen Bőrkiütés-viszketeg ellen **Kolozsvári kén-szappan, Kolozsvári borax-szappan, Kolozsvári Petrol-szappan** Ezen kívül egész sora a világhírű gyógyszerzappanok, melyek minden gyógyszerertárban és drogéria-üzletben kaphatók. — Ismertetőt készséggel küld Kolozsvári Heinrich József gyógyszerzappangyár r.-t. Kolozsvárt.

Gábor Dezső

ujjonnan szervezett zenekarával a

Körös Szállodában

muzsikál.

Hufler és Kalech

nap- és esernyőgyár

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9. szám.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű **nap- és esernyőkben**. Nagy választék valódi **francia fűzőkben**. Nagy raktár **szőrmeárukban**. Javítások és áthuzatok a legolcsóbb árak mellett elfogadtnak. Mindenféle átalakítások elfogadtnak. Rendelések posta útján eszközöltnak.

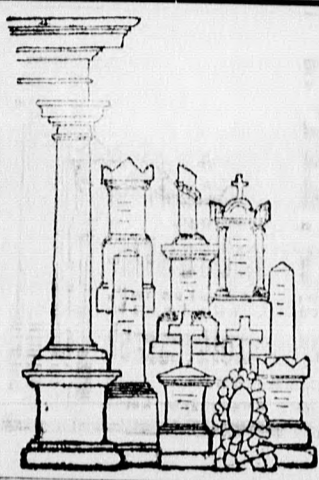
Ház és szőlő eladás.

Kunszentmártonban, a Hunyady utcában levő

Kiss János-féle ház,

ugyszintén a tiszakürti »Kurázi« szőlőben egy hold szőlő és a csépai »Kósán« egy és fél hold szőlő örökáron eladó. Ertekezhetni a Kiss János utóda méhtelegén a tiszakürti szőlőben.

Sirkő-raktár és kőfaragó-telep áthelyezés.

Tisztelettel értesitem Kunszentmárton és vidéke n. é. közönségét, miszerint évek óta fennálló

sirkőraktár és kőfaragó-telepemet

Cseuz Kálmán és Társai malommal szemben levő telkemre helyeztem. Raktáramban gránit, márvány és homokkő anyagból készült sirkők 10-2000 koronáig nagy választékban vannak. Sirkők előállítását, sírszegélyek készítését, valamint sirkőknek a temetőben való felállítását úgy helyben, mint vidéken, olcsó árt végzek. Síremlékekre vévés és aranyozások, régi márványkövek fényezését jutányos árban elvállalom. Főtörökvés m. oda fog irányulni, hogy munkámmal és árammal a bizalmat kiérdemeljem

Pál István

sirkőraktára és kőfaragó-telepe Kunszentmárton

Mindig

friss virsli,

hideg felvágottak

legfinomabb

tea, rum és

cognak

Molnár János

fűszer- és csemegekereskedésében

kapható.

Szelevényen

19. számú házam és magtáram hasznbérbe kiadó.

Alkalmos hely gabona, bor, liszt, élelemkereskedésnek, esetleg vendéglőnek. **Magtáram** pedig malomnak igen alkalmas, miután közvetlen a Körös partján van és a **községben még malom nincs**, jövedelmezősége biztos. A hasznbér hosszú időre megköthető, azért úgy egyesek, akár részvénytársaság itt befektetéseket tehet. — **Eladó** ugyanott az **idei szőlőtermésem**. Érdeklődők forduljanak a tulajdonoshoz. Cim: **Fölföldy Mihály**, »Népbank« pénztárosa, Szeged.

A már világhírű Kolozsvári (Heinrich)

Szent László fertőtlenítő

Pipere-szappan

kincset ér a háznál. Biztosan megóv minden ragályos betegségtől és a mellett remek illatával kiváló bőrfinomító anyaga folytán elsőrangú kosmetikai cikk.

Kapható mindenütt. Ára 70 fillér.

Magyar gazdasági gépraktár, Szentes

Rákóczi-tér
14. szám.

Értesitem a t. gazdaközönséget, hogy a legújabb gyártmányu

benzinmotorok és cseplők, kaszáló és aratógépek, ugyszintén

páncélékek, boronák, szecskavágók, járgányok s továbbá ezek alkatrészei

Műszaki áruk, ugymint: mázsák, furógépek, olajkannák, kulcsok, reszelők, kalapácsok, minden fajta géphez való zsirók szijak, manometerek, vízvezeték csapok és ehez való kellékek és mindennemű olajok, zsírok, zsákok, kötelek, ponyvák nagy választékban.

Értekezhetni lehet Kunszentmártonban BALLA N. PÉTER urnál

Mátyás király-utca 1264. szám alatt.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri **Pusztai Ferenc** magyar gazdasági gépraktára Szentesen.

